

Can Pla

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Pla de Sant Mateu
Emplaçament	Nucli de Sant Mateu de Bages: camí en direcció sud-est, uns 200 m, al costat de la parròquia.
Alçada:	569

Coordenades:

Latitud:	41.79575
Longitud:	1.73451
UTM Est (X):	394860
UTM Nord (Y):	4627873

Classificació

Número de fitxa	08229 - 88
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XV-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 223)
Data aprovació:	dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	4980001CG9248S0001JB
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dt., 17/01/2017 - 01:00

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, d'origen medieval, que està emplaçada en un punt central i dominant del pla de Sant Mateu, al costat de l'església parroquial. Fou històricament un dels masos més poderosos d'aquesta zona i és el que conserva una arquitectura de major qualitat. El conjunt consta del cos residencial (amb planta baixa, un pis i golfes) més una llarga extensió de coberts adossats a ponent. El cos residencial presenta actualment una planta més o menys quadrada però amb un queixal en un dels angles. Això és perquè el cos originari era més petit i s'amplià pels costats sud-est i est. Una part de la façana va quedar coberta amb l'ampliació i una part va quedar visible. És on es conserven els elements arquitectònics més antics i interessants: un portal adovellat i, sobretot, un finestral de tradició renaixentista, amb un trencaaigües motllurat en la llinda i brancals així com un ampit decorat amb un gravat en forma de disc solar. El finestral de l'esquerra sembla fet posteriorment a imitació de l'anterior. L'aparell del mur és de bona qualitat, a pedra vista i fet amb carreus mitjans disposats en filades. Els cos ampliat té unes característiques similars però de menor qualitat. En la resta de façanes es conserven diverses finestres amb elements de pedra picada al nivell del primer pis. Els primers coberts adossats a la façana de ponent (del segle XIX) són de tipologia tradicional i de bona qualitat. El gran cobert allargat situat més a l'extrem és de construcció força moderna, ja del segle XX; obrat amb totxo tot i que sobre una base de pedra.

Observacions:

Inscripció a la façana posterior del cobert: 1876 Informació facilitada per Gina Carne Pesarro dona

Història

Aquest mas és un dels més antics i més importants del Pla de Sant Mateu. Està situat en una posició privilegiada al costat de la parròquia, cosa que curiosament suggereix un cert paral·lelisme respecte amb el mas de les Planes, que es troba situat vora el castell de Sant Mateu. El mas Pla es troba documentat en un capbreu de l'any 1259 del monestir de Santa Cecília de Montserrat, en el qual s'especifica que tenia honors prop del castell i que pagava de cens al monestir un parell de gallines i tasca (una onzena part de la collita). En el capbreu de l'any 1334 es reafirma la mateixa informació. La família Pla està documentada a Sant Mateu almenys des dels segles XIV i XV. Probablement eren els propietaris de can Pla, i posseïen una important extensió de terra, incloent-hi les terres entorn del castell de Sant Mateu. Posteriorment, algunes d'aquestes terres més pròximes al castell van passar a la masia de les Planes, sorgida al segle XVI. En una llista de prohoms del terme de Sant Mateu que l'any 1411 donaven caritat hi figuren, entre d'altres, Joan del Pla i Pere del Pla (NOGUERA, 1904: 20). Així mateix, en un fogatge de Sant Mateu de Bages l'any 1553 consta un tal Joan Pla. D'altres membres amb el cognom Pla apareixen de manera freqüent en documents d'aquesta època. També sabem que el 1574 Sebastià Pla, que era fill d'aquesta casa i rector de Fonollosa, va fundar una causa pia per a donzelles pobres maridar (NOGUERA, 1904: 27). Tot això dóna a entendre que la família Pla habitava el mas de can Pla en aquest moment, als segles XV i XVI i possiblement amb anterioritat. Tipològicament el cos originari d'aquest mas, que conté elements de tradició renaixentista, es pot datar als segles XVI-XVII, mentre que les ampliacions de la casa podrien ser obra dels segles XVIII i XIX. Encara en èpoques ben recents els terrenys del mas abastaven gairebé tot el Pla de Sant Mateu, i incloïen diversos parcers. La casa ha passat per diversos propietaris i, com a mínim des de mitjans de segle XX, ha estat desocupada i només servia per tancar-hi un ramat en el llarg cobert. Actualment és propietat dels amos de cal Mariquit.

Bibliografia

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 223).

NOGUERA, Valentí (1904). Monografia del poble de Sant Mateu de Bages, Manresa, P. 20, 27.

